

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

De veritate atque multiplici veritatis distinctione, p[rae]sertim de triplici
veritate, ad triplicem viam praehabitam pertinente.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

rationibus mētem in deo fixam sine importuna
euagatione tenere, atq; in latitudine cordis cum
deo deambulare. Perfectio autē memoriæ, est
in deo esse absorptum: vt sui ipsius carere cogitatio
omniū obliuiscatur, atq; in deo absq; volubili
cogitationum imaginationūq; strepitu dulci
congescat. Ecce ad hæc ordināda ac foreiter
sequenda sunt omnia exercitia nostra bona.

De v̄itate atque multiplici v̄itatis distinc
tione: p̄sertim de triplici veritate ad triplicē
præhabitiā pertinente.

Art. XXIII.

Roman. 3.

Phūs,

ST autem deus verus: omnis v̄itas
in deo, quāto magis veritas. Il
sus ens & verum conuertibile
dicente Philosopho: Sicut se habet
res ad esse, ita ad veritatem.

Hierony

Auicen.

deus verus & veritas ipsa. Primo, cū habet
summe ratum, perfectum, incommutabile, im
forme ac solidum. Propter quod ait S. Hierony
Solutus deus vere est, cuius essentia comparatio
strum esse, non est. Auicenna octauo methaph
sua affirmat, Quicquid necesse est esse, v̄itas
Secundo, qm̄ esse diuinū est purū ac impermixtū
nihil de nō eē, nihil de vanitate aut falsitate
admixtū. Quod nulli creato cōpetit enti. Tertio
qm̄ deus p̄ suā essentia oñdit q̄ est. Quarto, qm̄
eā suo intellectui est cōformis. Quinto, qm̄ v̄itas
ritatis creatæ, est cā fontana. Insuper in intellectu
diuino est veritas: quia diuinā essentia et alia
intelligit sicut sunt: estque institutor, mēsurā, ac
gula oīs veritatis creatæ. Rebus vero creatis
petit veritas p̄ comparationē ad intellectū diu
num.

num, in quod conformantur rationi ideali quam habent in mente aeterna ac sortiuntur naturam quam deus creator ipse praestitit atque largitus est. Unde Richardus de media villa super primum sententiarum distinctione octava testatur, quod veritas consistit in conformitate rei ad suum exemplar. Est itaque multiplex veritatis diuisio. Prima, quod alia est veritas creata, alia increata. Secunda, quod veritas increata ponitur duplex, videlicet veritas diuinæ essentiae, & veritas intellectus diuini. Quæ duæ veritates realiter idem sunt, sola ratione distinctæ. Iterum quamuis veritas conueniat deo absolute, & tribus superbis dictis personis communis sit, imo omnes tres vna sint veritas sicut & vna essentia: nihilominus veritas filio appropriatur, quemadmodum charitas spiritui sancto, eo quod filius sit emanatio intellectus, ad quem pertinet veritas: sicut spiritus sanctus emanatio est voluntatis, ad quem pertinet charitas. Hinc ars, veritas, sapientia, ratio idealis, exemplar, pulchritudo, species filio attribuantur. Itaque iuxta hoc veritas increata adhuc duplex asseritur, sicut & sapientia increata, ut puta genita, scilicet filius: atque ingenita, quæ est diuina essentia. Insup veritas creata est multiplex: videlicet veritas entis, & veritas propositionis, ac veritas signi, et veritas ostensionis. Interdum quoque accipitur veritas pro virtute morali ad iusticiam pertinenti, per quam veritatem homo ita se habet in factis, sicut, promisit et dixit. Est itaque quæ tripartita diuisio veritatis, videlicet veritatis vitæ, doctrinæ & iusticiæ. Unde iam aliqua tangam. Præterea sicut uerum tripliciter dicitur, ita & uerum sibi oppositum. Primo siquidem dicitur

Z n̄ uerum

verum prout cum ente conuertitur. Et sic omne
 ens dicitur verum. Vnde Daniel, Omnia aut opo-
 ra dei vera sunt. Sicque vanum vero huic oppo-
 situm dicitur non ens ut chemera. Secundo dicitur
 verum prout ultra hanc veritatem seu veram re-
 entitatem addit ordinem ad operationem a cō-
 nem, quemadmodum dicitur verus ignis, qui ha-
 bet operationem igni conuenientem; & verus ho-
 mo, qui vtitur ratione. Sicque vanū huic vero op-
 positum dicitur per priuationem ordinationis in
 finē. Et ita abusiones & iniquitates sunt vana.
 Tertio dicitur verum, prout addit super veritatem
 rei impermixturem & omnimodam impotentiam
 ad non esse. Et sic dicitur verum esse habere
 quod habet omnino inuariabile esse: scilicet de-
 us, qui teste apostolo solus habet immortalitatem
 id est omnimodam inuariabilitatem. Sicque va-
 num huic vero contrarium dicitur, quod habet
 commutabile esse. Et ita omnis creatura vani-
 tati subiecta est. Quæ vanitas est distantia ac de-
 ficientia a vero & incommutabili esse. Hinc
 apud Ecclesiast. legitur, Omnia subiacent vanitati.
 Et apostolus, Vanitati, inquit, creatura subie-
 cta est. Omnis namque creatura ex se habet deficere,
 ac dependētiā a deo: sine cuius mantenentia nec
 ad momentū posset subsistere. Propter quod Pla-
 to in primo Timei deum inducit loquentem, O
 dij deorum, quorum pater & opifex ego, natura
 quidem corruptibiles estis: mea autem voluntate
 incorruptibiles permanetis. Idcirco in primo
 metaphisicæ suę loquitur Auicēna. Quicquid est
 præter necesse esse (id est præter incommutabile
 deum) in se falsum est (id est vanum ac defectiuū
 indigens ac dependens) Hinc etiam in Iob habet

1. Timo. 6

Eccle. 5

Roma, 8

Plato.

Auicenna

tur. Ecce qui seruiunt deo non sunt stabiles: & in *Iob. 4.*

angelis suis reperit prauitatem. Denique iuxta *Thomas .*

Thomam, est quadruplex veritas: quarum posterior a priori dependet. Videlicet veritas prima, veritas rei, veritas intellectus eōti rem ap-

pendentis, & veritas signi seu propositionis. Porro Petrus de Tharento super primum sententiarum scribit, quod veritas vno modo opponit falsitati. Et sic veritas essentiae non est propria deo. *Petr. Tharen.*

Alio modo opponitur permixtioni: quemadmodum dicitur verum aurum, cui nil alieni metalli est mixtum. Et sic veritas esse atque essentia deo est propria: quoniam nil privationis aut defectus diuino esse miscetur. Omni vero enti creato multiplex non entitas est admixta per negationem multiplicis gradus entitatis ab eo. Hinc veritas creaturae non est pura neque perfecta. Postremo veritas vitae est vita seu conuersatio vitalisue actio secundum diuinæ legis rectitudinem regulata seu iuxta diuinorum tenorem præceptorum exhibita ac directa. Cōsistit namque veritas vitae in hoc quod rationalis creatura actiones suas conformat diuinæ mentis iudicio, operando secundum censuram ac iussu regulæ mentis æternæ: agens quæ approbat deus, & vitans ac reprobans quæ reprobatur ille. De qua veritate ait saluator. *Iohan. 3.*

Omnis qui facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera eius, quia in deo sunt facta. Et apostolus. *1. Timo. 6.*

Diuitibus præcipe non sublimè sapere nec sperare in incerto diuitiarum: sed diuites fieri in operibus bonis; ut apprehendant veram vitam.

Per Isaiam quæ loquitur deus. Dabo opus eorum in veritate. *Isai. 61.*

Hæc veritas fictionem & simulationem excludit: ut sit homo in vita sua syncerus, non simulator et

Z iij callidus.

DE FONTE LVC.

callidus. Veritas autem doctrinæ est ipsa doctrina diuinæ & increatæ veritatis ac sapientiæ conformata: vtpote expers erroris. De qua scribit apostolus. Licet nos aut angelus de coelo euangelizet vobis præter id quod euangelizauimus vobis anathema sit. Veritas veræ iusticiæ dupliciter dicitur. Primo prout ipsa iusticia est quædam recitatio, secundo prout quæ ex iusticiæ zelo veritatem fatetur: sicut fit in iudicij foro. Hinc quidam sic dicunt. Veritas consistit in hoc: vt homo in dictis & factis suis rectitudinē diuinæ legis ac sapientiæ conformetur, illamque imitetur, cui se habet conformare debet. Primo in his quæ ad cognitionem pertinent: quod spectat ad veritatem doctrinæ. Secundo in his quæ per seipsum agere debet: quod ad veritatem pertinet vitæ. Tertio in his quæ debet circa alios obseruare aut obseruanda promittere: quod ad veritatem iusticiæ certum est pertinere. De hac triplici veritate dixerunt aduersarij veritatis Christo: Magister scimus quia verax es (ecce veritas vitæ) & viam dei in veritate doces (ecce veritas doctrinæ) & non est tibi cura de aliis (ecce veritas iusticiæ)

Matt. 22.

Quod deus est prima actualissima opulentiissima ac beatissima vita: & de multiplici vitæ distinctione: specialiter de triplici vita.

Psal. 37.

Art. XXIII.

Pud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. Cū esse diuinū tanquam pelagus quoddam omnē essentiarum plenitudinē, nobilitatē, excellentiāque contineat & includat: certū quod